

27/94

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření s. p. Mlékárna Hradec Králové v období let 1991 - 1993, nakládání s majetkem před privatizací

Kontrola hospodaření s. p. Mlékárna Hradec Králové v období let 1991 - 1993, nakládání s majetkem před privatizací byla zařazena do plánu kontrolní činnosti NKÚ na 1. pololetí 1994 pod pořadovým číslem 27/94.

Kontrolu provedla kontrolní skupina Odboru zemědělství, lesního a vodního hospodářství NKÚ v Praze a Oblastního odboru NKÚ v Hradci Králové v době od 17. 1. 1994 do 13. 4. 1994.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda nedošlo k porušení právních předpisů týkajících se nakládání se státním majetkem v uvedeném státním podniku před privatizací.

Kontrola byla provedena na objektu s. p. Mlékárna Hradec Králové. U ostatních kontrolovaných osob uvedených v plánu kontrolní činnosti (Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci, Územní odbor MZe Hradec Králové, Pozemkový fond ČR) byly získány pouze informace související s předmětnou kontrolou.

S e n á t N K Ú (ve složení: Ing. Zdeněk Rodr - předseda, Ing. Jiří Kalivoda, MVDr. Rudolf Němeček - členové) na zasedání dne 26. července 1994* v budově NKÚ v Praze

s c h v á l i l usnesením č. 27/94/34

k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

Mlékárna Hradec Králové, s. p., (dále jen "podnik") porušila ustanovení zákonů a vyhlášek:

1. § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je stanoveno:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem ...";

2. a) § 6 písm. d) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, v platném znění, který ukládá:

"... chránit národní majetek před rozkrádáním, poškozením, zničením, ztrátou nebo zneužíváním ...";

b) § 181 zákona č. 451/1992 Sb., Zákoníku práce, kde je stanoveno:

"Pracovník, který odpovídá za schodek (§ 176) nebo za ztrátu svěřených předmětů (§ 178), je povinen nahradit schodek nebo ztrátu v plné výši.";

3. § 6 písm. e) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, v platném znění, kde je uloženo:

"e) využívat právní prostředky k ochraně národního majetku ...";

4. § 10 odst. 2 zákona č. 60/1993 Sb., o oddělení měny, který mj. stanoví:

"... jsou právnické osoby a fyzické osoby - podnikatelé povinny navzájem provádět platby nad 10 000 Kč bezhotovostně prostřednictvím účtu vedeného u banky.";

5. § 18 odst. 1 písm. c) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je mj. uvedeno:

"Účetní závěrku v soustavě podvojného účetnictví tvoří ...

c) příloha.";

6. § 19 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který stanoví, že ke dni zrušení podniku bez likvidace sestavují právnické osoby mimořádnou účetní závěrku;

7. § 28 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je stanoveno:

"Účetní jednotky ... sestavují odpisový plán ...";

8. § 13 odst. 1 písm. c) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je mj. stanoveno:

"Účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví účtují ... v knihách analytické evidence ...";

9. § 16 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde se ukládá:

"Účetní jednotky vedou seznamy účetních knih a seznamy číselných znaků nebo jiných symbolů a zkratkou použitých v účetnictví při označování účtů a při účetních zápisech v účetních knihách a v ostatních účetních písemnostech s uvedením jejich významu.";

10. § 34 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je uloženo:

"Účetní jednotky označí účetní doklady, účetní knihy a ostatní účetní písemnosti svým názvem a uspořádají je tak, aby bylo zřejmé, že jsou kompletní a kterého účetního období se týkají.";

11. § 31 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je stanoveno:

"Účetní písemnosti a záznamy na technických nosičích dat nebo mikrografické záznamy je nahra-

*Poznámka redakce: Zveřejnění kontrolního závěru bylo odloženo ve smyslu § 30 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb.

zující ukládají účetní jednotky podle předem stanoveného pořádku odděleně od ostatních písemností do archivu a uschovávají je po dobu dále stanovenou uschovacími lhůtami. Před uložením do archivu musí být písemnosti uspořádány pracovníky, kteří je používali ke své práci a zabezpečeny proti ztrátě, zničení nebo poškození.";

12. § 12 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který ukládá:

"Účetní jednotky uspořádají účetní zápisy ... tak, aby zabránily neoprávněným změnám a úpravám těchto zápisů.";

13. § 35 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je výslovně uvedeno:

"Opravy v účetních dokladech, účetních knihách a v ostatních účetních písemnostech nesmějí vést k neúplnosti, neprůkaznosti a nesprávnosti účetnictví.";

14. § 11 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je stanoveno:

"Účetní doklady jsou originální písemnosti, které musí mít tyto náležitosti:

- a) označení účetního dokladu ...,*
- b) popis obsahu účetního případu a označení jeho účastníků ...,*
- c) peněžní částku nebo údaj o množství a ceně,*
- d) datum vyhotovení účetního dokladu,*
- e) datum uskutečnění účetního případu ...,*
- f) podpis osoby odpovědné za účetní případ ..."*;

15. § 3 zákona č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, v platném znění, kde se stanoví:

"Zaměstnavatel vysílající zaměstnance na pracovní cestu určí místo jejího nástupu, místo výkonu práce, dobu trvání, způsob dopravy a ukončení pracovní cesty ..."

O d ů v o d n ě n í:

K bodu 1

- a) Podnik v částce 27 471 tis. Kč uvedené v Rozvaze k 30. 6. 1993 v řádku C.II. pasiv - Dohadné účty pasivní nezahrnul k tomuto datu pouze "nevyfakturované dodávky" charakteru cizích pasiv, ale i vyfakturované dodávky ve výši 18 493 709,69 Kč.

Z této částky bylo již k 30. 6. 1993 dodavatelům zapláceno 9 355 970,44 Kč státním podnikem. Částka ve výši 9 355 970,44 Kč nemá tedy charakter cizích pasiv a při výpočtu základního jmění akciové společnosti neměla být z majetku odečtena.

K 30. 6. 1993 měla být proto částka připadající na základní jmění akciové společnosti a rezervní fond o 9 356 tis. Kč vyšší.

Uvedené snížení o 22 % oproti skutečné hodnotě bylo zapříčiněno tím, že vedení státního podniku Mlékárna Hradec Králové v průběhu roku 1993, a zejména při vypracování Rozvahy k 30. 6. 1993 nezabezpečilo řádné zúčtování faktur vystavených do doby aktualizace. V Rozvaze k 30. 6. 1993 v řádce C.II. - Dohadné účty pasivní jsou spolu v jedné částce jak nevyfakturované, tak i vyfakturované a z nich zaplacené, tak i nazaplacené dodávky, to znamená, že tento údaj slučoval jak vlastní, tak i cizí zdroje.

Výpočet majetku prováděný na základě údajů z Rozvahy k 30. 6. 1993 tudíž nepodával věrný obraz skutečnosti. Tím došlo mimo jiné i ke zkreslení celkového jmění a ke snížení majetku připadajícího na kupony ve II. vlně kuponové privatizace.

- b) Inventury provedené v průběhu roku 1993 nebyly úplné (týkaly se jen některých účtů) a fyzická inventura k 31. 12. 1993 nebyla v době kontroly ověřena s údaji vedenými v účetnictví. Dále v podniku nebyl veden ucelený přehled (seznam) všech faktur a souvisejících dokladů, projekční a programová dokumentace k účetnictví a dokumentace k archivu.

Účetnictví podniku tak nebylo vedeno průkazným způsobem, to znamená, že účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich nedoložila nebo neprokázala předepsaným způsobem a neinventarizovala řádně majetek a závazky.

- c) Změny stavu (zařazení, vyřazení) či zvýšení hodnoty základních prostředků uvedené až v sestavě základních prostředků (dále jen "ZP") k 1. 10. 1993 měly být dle dodatků k zařazovacím protokolům promítnuty do sestav ZP již v 1. pololetí 1993, to znamená, že byla v Rozvaze k 30. 6. 1993 snížena hodnota ZP, a z tohoto důvodu tento výkaz nepředstavuje pravdivý a přesný obraz.

K bodu 2

- a) Kontrolou bylo zjištěno, že náklady na manka a škody v roce 1991 činily 2 097 tis. Kčs, v roce 1992 to bylo 1 593 tis. Kčs a v roce 1993 1 610 tis. Kč, z toho manko u zásob másla představovalo 864 tis. Kč. Jednalo se převážně o manka a škody na výrobcích a zboží, které vznikly v expedici.

Bylo zjištěno, že vedení podniku a škodní komise nevěnovaly hospodárnosti na úseku expedice odpovídající pozornost. Například v roce 1991 z 21 vyhotoveného škodního protokolu pouze jeden obsahoval všechny náležitosti. Většinou chybělo rozhodnutí ředitele o likvidaci škody, datum rozhodnutí a opatření k zabránění škodám. V kontrolovaném období byla většina mank odepsána do nákladů podniku.

- b) Ze škodních protokolů (např. č. 33/92, 34/92 - účetní doklad č. 296/92, 302/92 ze srpna 1992 a z dalších) vyplývá, že organizace povinnost stanovenou pracovníkům zákonem důsledně nevyžadovala. Jako příčina škody je v protokolech označeno manko v expedici. Dále je zde uvedeno, že škodu způsobili hmot-

ně odpovědní pracovníci. Dle jejich vyjádření však není expedice dostatečně zajištěna, aby tudy neprocházely jiné osoby.

Vedení podniku nevytvořilo potřebné podmínky k tomu, aby vůči hmotně odpovědným pracovníkům mohlo uplatnit ustanovení § 176 Zákoníku práce o odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách, které je pracovník povinen vyúčtovat. Místo toho vedení podniku rozhodlo dne 30. 3. 1993, že manka v expedici budou předepsána ve výši 10 % k náhradě hmotně odpovědným pracovníkům, což je v rozporu s ustanovením § 181 Zákoníku práce.

K bodu 3

- a) Za období od 1. 1. 1992 do 31. 8. 1993 byl kontrolní skupině předložen přehled o nezaplacených pohledávkách, ze kterého vyplývá, že v uvedeném časovém období nebyla vymáhána na odběratelích výrobků podniku jejich úhrada ve výši 13 486 573,46 Kč.
- b) Podnik neuplatnil při vymáhání dlužných částek ani jednu z dohodnutých sankcí a nevyužil právních prostředků k ochraně národního majetku.

K bodu 4

Podnik v roce 1993 v osmi případech provedl platbu v hotovosti z pokladny nad povolený limit 10 000,- Kč, v jednom případě v částce 157 517,85 Kč.

Rovněž pokladní limit stanovený ředitelem podniku pro období od 10. 4. 1992 do 9. 8. 1993 ve výši 10 000,- Kčs nebyl dodržen v sedmi případech. Ode dne 10. 8. 1993 stanovil ředitel podniku pokladní limit ve výši 20 000,- Kč, který nebyl dodržen ve čtyřech případech, z toho v jednom případě byla provedena platba v hotovosti v částce 36 065,- Kč.

K bodu 5

V přílohách, které tvoří nedílnou součást účetní závěrky, mají být uvedeny způsoby oceňování, postupy odpisování a další informace důležité pro posuzování stavu majetku, závazků, finanční situace a hospodářského výsledku. Tyto přílohy k účetním závěrkám za rok 1991 a 1992 nebyly vypracovány.

K bodu 6

Při převedení části podniku - provozovny Hradec Králové na akciovou společnost k 1. 1. 1994 nebyla sestavena mimořádná účetní závěrka.

K bodu 7

Podnik v roce 1991, 1992 i 1993 nevypracoval odpisový plán určující postupy odpisování majetku.

K bodu 8

Od doby přechodu na počítačové zpracování, tj. od roku 1992, není podnikem vedena analytická evidence základních prostředků.

K bodu 9

Podnik nevypracoval za kontrolované období, tj. období let 1991 - 1993, seznamy účetních knih, seznamy číselných znaků nebo jiných symbolů a zkratk používaných v účetnictví.

K bodu 10

V podniku nebyl veden ucelený přehled (seznam) všech faktur a souvisejících dokladů, a proto nelze zjistit, zda tyto doklady jsou, či nejsou kompletní, a zároveň je značně ztíženo či znemožněno dohledání dokladů spolu souvisejících.

K bodu 11

Podnik nemá k dispozici dokumentaci k archivu, to znamená archivní knihu a archivní řád, a nebylo doloženo, že archivování se děje v souladu s uvedeným ustanovením a podle předem stanoveného pořádku.

K bodu 12

Podnik nevedl projekční a programovou dokumentaci k účetnictví, a tím umožnil následné změny údajů v souborech výpočetní techniky, které mají charakter účetních zápisů.

K bodu 13

Podnik opravil nadřízeným orgánem ověřené výkazy účetní závěrky za rok 1991 v položce Jednotný povinný příděl do FKSP o částku 146 tis. Kčs. Na výkazech je uvedeno, že oprava byla provedena po dohodě s Ministerstvem zemědělství a Krajskou správou Českého statistického úřadu. Doklad o této skutečnosti není k dispozici.

K bodu 14 a 15

V měsíci červnu 1993 podnik proplatil například cestovní příkaz č. 642 na částku ve výši 4 123,- Kč, aniž byly vyplněny podstatné náležitosti na obou stranách formuláře cestovního příkazu. Cestovní příkaz neobsahoval datum vyhotovení účetního dokladu.

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracoval člen Úřadu Ing. Zdeněk Rodr.